

Hrvatski List

izlazi u Puli, svaki dan u 6 sati ujutro

Pojedini broj 8 helera

Mjesečna pretplata 2 K 40 h

Oglasi 30 h Petit-redak

Godina II.

Odgovorni urednik:
Josip Hain, Pula

Utorak, 18. travnja 1916.

Tiskom i nakladom
Jos. Krmpotić, Pula

Broj 278

Talijanska megalomanija!

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 17. travnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na gornjem Sereću suzbile su naše poljske straže rusku provalu. Inače ništa novoga.

Talijansko i jugoistočno bojište.

Ništa novoga.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 17. travnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Nema događaja od osobitog značenja.

Istočno bojište.

Rusi su odavali na mostobranu Dvinskog živahuju djelatnost.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 17. travnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Na frontama nema ništa važna.

Brzjavici.

Englezi kod Kut-el-Amara hametom potučeni.

Carigrad, 16. Vrhovni zapovjednik turskih četa u Iraku, v. Goltz-paša, brzjavlja o novom uništavajućem porazu Engleza kod Kut-el-Amara.

Austro-Ugarska.

Talijanske laži.

Beč, 16. (D. u.) Iz ratnog dopisnog stana se javlja: U posljednjem odlomku talijanskog dnevnog izvješća od 12. t. m. spomenuti uspjesi talijanskoga topništva spominju samo, da su u Ugovinu bile neke kuće više ili manje uništene vatrom ili topovskim tanelima. Nema da se javi niti o gubicima ni o vojničkoj šteti.

Niti vijesti iz Cadornovom izvješću od 13. t. m. o bojevima na Monte Sperone nijesu tačne. Kod našega napadaja naišli smo na topovsku vatru, ali nijesmo naišli na nikakovo pješadijsko protudjelovanje. Talijanske položaje, što smo ih osvojili skoro bez hitca iz puške, ostavili smo svojevrijedno i nesmetani. Nije bilo ni traga kakvoj talijanskoj protunavali.

Balkan.

Austro-ugarski rumunjski ugovor?

Bukarešt, 17. (D. u.) List „Dimineata“ piše, da će se doskora sklopiti između Rumunjske i Austro-Ugarske jednaki ugovor, kao što je bio pred malo s Njemačkom sklopljen. List ističe, da vlada poriče ugovoru svako političko obilježje.

Francuska.

Počasna legija za Esada Toptanija.

Frankfurt, 17. „Frankfurter Zeitung“ doznaje iz Pariza: Predsjednik Poincaré podijelio je Esadu Toptaniju veliki častički krst počastne legije.

Italija.

Sonninovo govoro.

Zürich, (D. u.) U jučerašnjoj se sjednici talijanske komore prihvatilo riječ ministar izvanjskih poslova Sonnino.

Počeo je govor napominjujući, što je Italija učinila, da podupre srpsku vojsku. A danas su redovi ponovno uređene srpske vojske svečano jamstvo, da Srbija i nadalje neslomljeno živi usprkos sloma njezinog oružja.

Neprijateljsko je zaposjednuće Trne Gore bilo neizbježiva posljedica zamaka srpske vojske. Tvrdnja, da je Italija mogla i morala poslati svoje čete u Crnu Goru, ne drži se ni protiv najjednostavnije kritike, čim se raspitaju točno taktičke i strategičke prilike.

Zaposjednuće je Drača imalo privremenu i ograničenu svrhu, t. j. da osigura sačuvanje srpske vojske. Nakon što se je ta svrha postigla, povukle su se talijanske bojne sile u Valonu.

Mi smo mišljenja, da su osvojenjem Valone obranjeni talijanski interesi u onim krajevima s druge strane Jadranskog mora.

Sonnino je napomenuo također o brigama, što ih je zadavalo držanje Grčke. Ali sada čini se ipak, da si je grčka vlada svijesna političkih i vojničkih nužda, koje su dale povoda postupanju alijanca u Solunu i na Krfu.

Talijanski su odnosi s Rumunjskom praćeni drevnim prijateljstvom. Talijanska vlada nastoji, da ih učini sve to srdačnijima. I bukarestanska vlada brine se jednakom revnošću za održanje tih dobrih odnosa.

Između ruske i talijanske vlade opstojne najprijateljskiji i najpouzdaniji odnosi.

Morati je uspjeh pariskog vijeća znatni čimbenik sigurnosti i međusobnog povjerenja. Danas upravljani su pogledi čitavog svijeta na bojeve pred Verdunom. Već sada smije se ustanoviti, da neprijatelj nije svojeg glavnog cilja postigao, t. j. da preuzroci u alijirskim i neutralnim zemljama raspoloženje malodušnosti. Toga ne će neprijatelj ni postići uslijed opiranja francuskih četa. Raspoloženje u alijirskim zemljama zadano je jakim pouzdanjem u pobjedu.

Ministar nije htio da izvjesti o pojedinim točkama pariskog vijeća, da se neprijatelj ne oko-

risti njegovim obavijestima. Dosta je kazati, reče ministar, da je vijeće svečano potvrdilo potpunu solidarnost alijanca.

Nasuprot tvrdnjama raznih govornika o okrutnom i nemilom postupku s talijanskim državljanima u Austro-ugarskoj, kojima da su se zaplijenila imanja i poduzeća, izjavio je Sonnino, da talijanska vlada nema nikakvih vijesti o takovim mjerama.

O položaju u sjevernom Epiru izjavio je Sonnino, da je grčka vlada formalno priznala, da je zaposjednuće ovog kraja samo privremena mjera, a da nije trajno prisvojenje. Grčka priznaje još i danas zaključke poslaničke konferencije o Albaniji. (Živahno odobravanje).

Sonnino je izjavio na koncu svojeg govora: Bez dvojbe mi imademo još teških kušnja pred sobom, ali oslanjajući se na srdačno sudjelovanje sa saveznicima, junačkim djelima naše hrabre vojske na kopnu i na moru i potpunom slogom duhova, koja je utvrđena žarkim domoljubljem sviju stranaka i sviju građanskih slojeva idemo mi u susret budućnosti punoj pouzdanja u sjajnu sudbinu Italije.

Po odusevljenom poslušanju Sonninovog govora, čestitao je zastupnik Cappa živahno ministru na poštenju njegovog karaktera i na neporočnosti njegovog življenja. Na to se je razmahalo odusevljenje poput oluje. Salandra je Cappu zagrlilo srijed velike radosti kuće. (!)

U raspravi o Sonninovo izjavi kazao je socijalist Treves, da su se pred malo podigli glasovi u njemačkom Reichstagu, koji su govorili o mogućnosti mira. Rekao je, da bi Sonnino morao nastojati, da točno sazna za zahtjeve, koji su s tim spojeni i koji bi imali biti temeljem za pregovore. Ententa će teško ustvari sve svoje težnje, a da ne produži rata do bezkonačnosti. Treves je osudio svaku struju, koja nastoji da pripravi po ratu gospodarstveni savez protiv središnjih vlasti.

Nakon što je još nekoliko govornika govorilo prihvatila je komora u tajnoj sjednici izvanjski proračun sa 307 glasova protiv 40.

Komora je bila po tom odgođena do 6. lipnja o. g.

Sonnino traži od komore povjerenje.

Zürich, 17. (D. u.) Prije glasanja talijanske komore izrazio je Sonnino želju vlade, da joj se odglasaže izričito povjerenje, te je molio zastupnike, koji su podnijeli na dnevni red razne prijedloge povjerenja, da se slože u slijedećoj formuli: „Komora odobrava vladine izjave te prelazi na raspravu o izvanjskome proračunu. Taj je dnevni red bio primljen sa 352 glasa protiv 36.

Neutralne države.

Nizozemski dopusti.

Haag, 17. Od jučer naprijed poslat će se opeta na dopust deseti dio momčadi, koja se sada nalazi pod zastavama. U nedjeljama i blagdanima vrijedi ta polakšica za trećinu vojske.

Dogodjaji na moru.

90 metara duge podmornice.

B a z e l, 16. „Baseler Nachrichten“ javljaju iz Pariza: Prema izvještajima iz Geneve bijahu u Tirenskom moru opažene nove, 90 metara duge, podmornice, oboružane sa 80 topova i 4 cijevima za bacanje torpeda.

Nova nota Americi.

„Kölnische Zeitung“ piše: Tobože neutralna vlada Udruženih država smatrala je potrebitim, da se informira o potopljenju nekih neprijateljskih brodova, a američko novinstvo, koje stoji u engleskoj službi, nije časio ni časka da taj diplomatski korak ne poprati izbruhom mržnje do Njemaca. Američka je vlada obavjestila njemačku vladu o svim informacijama, koje je ona dobila o dotičnim ljudima, te se možemo nadati da je to pitanje riješeno. Od četiri engleska broda, za koje su se u Washingtonu zanimali, bila su tri potopljena tek nakon opomene i nakon što je momećadi bilo dosta vremena, da se na čamcima spasi. Francuski parobrod „Sussex“ čini se, da je našao na minu; njemačka je ali vlada pripravna, da se potonuću toga parobroda istraži po mješanoj komisiji. O potonuću engleskog parobroda „Manchester Engineer“ nema uopće nikakvih podataka, koji bi njemačkoj vladi omogućili sud o uzrocima potonuća toga parobroda. Bilo bi naravno, kada bi američko novinstvo na temelju činjeničnog stanja njemačke note prestalo sa hukanjem protiv Njemčke, te da se do daljnjih razjašnjenja drži sasama neutralno. Ali hukanje je tako bezobzirno i tako općenito, da se u tom obziru ne možemo ničemu nadati; jer se lamo ne srame, kada Njemačkoj javno prebacuju, da je ona sa zadnjim potonućima prelomila Americi zadanu riječ. Proti takvim napadajima jest svaka obrana suvišna; ko poznaje činjenice, znade, da je sve to klevetanje. Naša su razjašnjenja bila tako jerna, da ih je novinstvo moglo razumjeti, kada bi ih razumjeti htjelo. Za naš bog u podmornicama vrijedi sljedeće:

1.) Oboružani neprijateljski trgovački brodovi smatraju se vojnim brodovima, te bez drugoga bi-vaju potopljeni.

2.) Svi će se ostali neprijateljski brodovi biti potopljeni, nakon što budu opomenuti, te posadi dano vrijeme, da idu u čamce.

3.) Isto će se postupati i sa neutralnim trgovačkim brodovima, koji voze blago za neprijatelja. Samo američki parobrodi uživaju neke povlastice na temelju prusko-američkog ugovora od 1809 god. Konačno se je američkoj vladi priznalo, da se ne će torpedovati linersa, t. j. nikakvih većih prekomorskih putničkih brodova; kasnije se je izričito dodalo, da to obećanje ne vrijedi za oboružane oceanske brodove. Na temelju tih pravila postupka se u njemačkom ratu s podmornicama, i nema nijednoga slučaja, koji bi jednoj od neutralnih država dozvolio, da se Njemačka nije držala tih pravila. Kad bi američko novinstvo uza sve to nastavilo da Njemačku klevetne, ne bi to mogao biti protudokaz, već samo novi znak njevogov u suštini neprijateljskog držanja protiv nas.

Neprijateljsko brodovlje u zalivu Suda.

A t e n a, 17. (D. u.) Reuterov ured javlja: Kako se je iz dobrog vrela doznaje, usidriši su se ratni brodovi aljitraca u zalivu Suda, ali nijesu iskrcali nikakvih četa.

Neprijateljski ratni izvještaji. Francuska.

P a r i s, 15. Službeno izvješće od 14. o. m. j. 3 sata poslije podne:

Na lijevome brijegu Moze bijahu tekom noći žestoko opstrjeljavane najpromaknutije fronte zapadno brežuljka 304. Na desnom brijegu poduzeli su jučer na veće Nijemci malu navalu na položaje južno Douajemta, koja bijase glatko suzbijena. Noć je prošla, izuzevši dosta živahnih topovsku paljbu južno Handremonta, razmjerno

mirno. U Voevri topovski bojevi u Moulainvillskom odsjeku. Na ostaloj fronti ništa važna.

P a r i z, 14. 11 sati u noći. — U Argonima djelovale su naše baterije u okolici St. Huberta, gdje bijahu oštećene njemačke radnje. Nadalje smo pucali na neprijateljske ceste i na spojne jarke u blizini Montfaucona i Malancourta. Zapadno Moze obustrano topničko djelovanje u okolici Tote Homme, Istočno Moze opstrjeljavao je neprijatelj naše druge vrste. U Voevri je nekoliko puta došlo do lubanjske vatre. Zapadno Pont-à-Mousson raspršili smo prevoze na cesti iz Essey-a u Nonsard. Na ostalim frontama nema važnih događaja.

Italija.

R i m, 16. Izvješće od 15. U položajima, što smo ih neprijatelju oduzeli kod Adamelia naše su čete osvojile još jednu drugu stradinu, a treću su s topovima uništile. Nastavljaju se topovski dvoboji na razmaku fronte od Judicarije do Sugane. Neprijatelj je bacio granata, koje su zatakle više požara u kućama mjesta Pezzo (Chiese). U Sugani osvojile su naše čete snažnom navalom položaje Sv. Osvalda sjeverno od potoka Larganza. Uhlvatili smo 74 zarobljenika, među njima 3 časnika. Pored žestoke vatre sa strane neprijateljskog topništva utvrdili su se naši smionu u osvojenom položaju. Na Soči i Krasu manje topničkog pucaanja. U noći pred 14. suzili smo odmah neprijateljsku navalu na Javorček. Hici su naše baterije uskomesali neprijateljski zamak između glavnice brda S. Mihovila.

Politika.

Nationalverband.

14. t. držao se je u Beču sastanak njemačkog odbora, u kojemu se je raspravljalo o programu austrijskih Njemaca poslije rata. Program su jedno-dušno odobrili svi, osim prof. dr. Steinwедера i zastupnika njemačke radničke stranke Junga. Na sastanku su bili zastupani svi njemački narodni odbori austrijski.

Zastupnik je Wolf izjavio, da bi morala glavna točka svakoga programa austrijskih Njemaca, biti zahtjevanje njemačkog državnog jezika, većina njemačkog naroda u Austriji, u prvome redu u parlamentu, i odgovarajuće uređenje školstva.

Zastupnik prof. Steinweder je opominjao pred programima, koji se ne tiču austrijskih Njemaca te je molio neka se program temeljito revidira prije nego li se ga pošalje u javnost.

Pritisak na Grčku.

Prekjučer o podne posjetio je, prama izvornim vijestima četvornog saveza, engleski poslanik Elliot ponovno Skudulisa, da dozvoli prolaz Srba, ako ne preko Patras-Larisa ali ipak preko Santiquaranta-Korizta. I na ovo dobio je niježni odgovor, i to, kako se sa mjerodavne strane saznaje, oštar i silovit. Zahtjev je uzprkos toga izazvao veliku nervoznost, te se govori o predstojećoj ministarskoj krizi. Pošto se ali tvrditi može, da usljed odbivenog srpskog prolaza nikakova nesloga među mjerodavnim krugovima ne vlada, nemože se predloženo o krizi govoriti. Odluka neće se dugo očekivati. Prama drugim vijestima bijahu zahtjevi saveznika, radi odprema Srba kroz grčko područje, mnogo veći. Ovaj put imao se u istinu zahtijevati potpuno izručenje za prevoz četa i robe. Skudulisi je odgovorio da bi privola ove namisli zemlju u ratujućem preokrenula. Uporaba željeznica bi svaki promet u zemlji zapriečila, koja bi bila uzrokom ogorčenja, koje sjegurno i saveznici nebi željeli. S toga je jedva vjerojatno: da je četvorni savez svoje zahtjeve na jedanput tako visoko podigao. Korak za zahtjev dozvole uporabe Patras-Piräus-Larisa željeznice predloženo će se u istinu ograničiti, jer sve ostalo slediti će, po u Macedoniji učinjenom iskustvu, samo po sebi.

Bilo kako bilo, Venizelisti rade opet sa velikim pritiskom o najužem priključku na četvorni savez. Javljenu aferu sa vrećama oni izrabljuju, da dignu bunu proti Skudulisu, kojeg odstranjenje, kako njihovi listovi doista nepravdo, ali sa očitom namjerom javljaju, saveznici već zahtjevaše. Veni-

zelisti držahu u kući svog strančarskog vodje podulji pogovor, kakav će oni stanje zauzeti. Također u zadnje dane povećani pritisci saveznika imadu se kod presudjivanja položaja u obzir uzeti.

Iz Salonika se javlja, da su stanovnici od sedam grčkih sela iz područja Doirana prispjeli u Kikis. Sela se moradoše isprazniti. Vojnički krugovi četvornog saveza u Saloniku čine grozničave pripreme.

Kolonijalno naseljivanje i pučanstvena politika.

Kölnische Zeitung donasa sljedeći članak iz pera dra Pavla Lentweina:

Još pred malo godina običavali smo pospudno i mirno gledati na pokušaje Francuske da povisi broj poroda. Nijesmo se mnogo osvrtni na statistiku, koja je i u nas pokazala ne baš rado-stan pojav nazatka poroda, a to stoga, jer je nazadak umrlosti bio od prilike jednak. Opominjajući dokaz nekih narodnih ekonomata, da naime narav postavlja neku granicu samo kod padanja umrlosti, ali ne kod padanja poroda, utiskivao je samo na stručenjake. Tek svjetski rat, koji je protiv nas podigao dvostruki broj ljudskih masa nego što ih mi imamo, svratio je našu pozornost na pogibao, kojom nam taj razvoj prijeli. Apolutni gubitak na ljudskim životima u tom najzamašnijemu od svih ratova potisnuo je još više u ospredinu zadaće politike napućivanja, o kojoj se je i u palamentima otvoreno raspravljalo. Ne treba da se sramimo javnoga razmatranja toga pitanja, jer pred istim pitanjem stoje Francuska i Engleska. Prva, koja se iza Napoleona I. nije mogla oporaviti, bit će valjda nakon sadašnjeg proljevanja krvi u pučanstvenom pogledu sasma uništena. Rusija će naravno i gubitke u ovome ratu lako preboljeti.

Ruska je pogibao za sada oslabljena visokom umrlosti, koja odgovara njezinom niskom kulturnom stepenu. U godinama 1901. do 1911. kolebao je broj poroda u europskoj Rusiji među 28 i 44 na tisuću, sa lako padajućom tendencijom. Broj umrlosti spao je naprotiv od 31 na 27. Suvisek na porodima bio je prema tome poprčno od 16 do 17. U Njemačkoj spao je isti u isto doba od 15 na 12.5. Početkom novoga stoljeća bio je u godini razmjor poroda i umrlosti 35 : 90 na tisuću, a u godini 1913. 27.3 : 15.3. Sredinom sedamdesetih godina bio je broj poroda 41, a onaj umrlosti 28. Jasno je, da mora taj razvoj dovesti u Njemačkoj do apolutnog i brzog padanja suviska na porodima, ako se tome ne nadju uspješna protusredstva. Umrlost je skoro postigla najnižu granicu, koja je mogućna u industrijalnoj kulturnoj državi. Nije izgleda, da bi se ju moglo trajno potisnuti pod 14, što bi odgovaralo poprčnoj životnoj dobi od 70 godina. Nije treba da se upuštamo u potankosti, e bi upoznali duboku razliku među ruskim i njemačkim odnošajima pučanstva. Rusija može već u samom svom europskom dijelu, sa 130 milijuna stanovnika ne ubrojivši Poljske, računati sa stalno rastućim godišnjim prirastom od 2 milijuna ljudi, dok nee Njemačka moći da bez uspješne pomoći održi stalnim svoj godišnji suvisak od 800.000 ljudi.

Kakve ali mjere dolaze u pretres? U prvome redu zdravstveno djelovanje. Već nam gornje brojke pokazuju, da je medicinska znanost u tom smjeru mnogo učinila, te da je imala mnogo uspjeha kod pobijanja umrlosti djece. Osim toga je ona kušala, da pobijanjem spolnih bolesti podigne broj poroda. Činjenice ali dokazuju, da nas samo taj rad ne može riješiti. To osjećaju i liječnici sami, te su se sloga pridružili „Njemačkom društvu za pučanstvenu politiku“, koje hoće, da mnogim opsežnim mjerama stupi na put padanju poroda. Neću se osvrtni na više posredno djelovanje n. pr. putem shodnih poreza, uređenjem činovničkih plaća itd., već ću se baviti glavnom točkom zadaće, politikom naseljivanja.

Gradskim naseljavanjem, malo ću se baviti. Već je davno bilo u mnogim europskim velikim gradovima statistički dokazano, da je najveći porast pučanstva u onim gradskim dijelovima, koji su najgušće napučeni te da taj porast odgovarajuć boljem stanju stanovna postepeno pada. Gradjenje malih kuća smanjuje doduše umrlost te pospješuje higijenu, ali ono čini običnog čovjeka opreznim burzazom, koji cijeni ugodnost, mir, a time i ograničenje poroda. Sa druge su strane u novije doba znali gusto napučeni velegradovi, da bez politike naseljavanja i jedino poboljšanjem zdravstvenog stanja, bitno smanje umrlost. Imenovat ću samo Berlin, koji je u svoje doba došao pod povećnu umrlost u državi od 15-3. Sa stanovništa pučanstvene politike jest gradsko naseljivanje sporednog karaktera. Obzirom na teško državno i gradsko financijalno stanje, moralo bi se za sada odustati od svakog djelovanja u tom smjeru. (Nastavit će se.)

Obznana.

Dosadašnje zelene legitimacije istupaju iz kreposti dnevom 1. junija 1916., a za to će se u sporazumu sa c. i. kr. ratnim lučkim zapovjedništvom izdavati

- bijele legitimacije:** za sve one osobe, koje stoje u vojničkoj opskrbi;
 - crvene legitimacije:** za sve ostale osobe.
- Djeca ispod 12 godina navest će se imenom i dobom na legitimaciji roditelja, dotično na legitimaciji odgovornih nadzornih osoba.

Novo legitimacije izdavati će:

1. C. kr. pomorski arsenal, c. k. morn. uređ za zemljovodne gradnje, c. kr. ženijska uprava, c. kr. poljska tvrdj. željeznica, za one osobe, koje su podređene ovim zapovjedništvima (uredima).
2. Dotična kotarska obrambena zapovjedništva za sve one osobe, koje stanuju izmedju kopnene fronte i redarstvenog zapora, u koliko ove osobe nijesu podređene ovim zapovjedništvima (vlastima), što su navedene u prvj točki. Državni namještenici, kaošto namještenici c. kr. željezničkog prometnog ureda, c. kr. sekcije za uzdržavanje željeznica i gradskih radionica, koji su nastanjeni u obrambenom kotaru, dobit će legitimacije od zapovjedništva c. kr. vojničke redarstvene stražarske satnije;
3. Zapovjedništvo c. kr. redarstvene stražarske satnije (ulica Fausta 3, I. kat, vrata br. 2, od 9 do 11 sati ujutro i od 2 do 4 sata poslije podne) za svako slovo abecede. U ove dane doći će osobno sve one osobe, kojih obiteljska imena počinaju dotičnim slovom, te će donijeti sa sobom:
 - a) zelenu legitimaciju,
 - b) redarstvenu prijavnicu,
 - c) sliku (fotografiju) oblika vizit, koja ne smije biti tvrdo priljepljena.

Odredjeno je za obiteljska imena početnih slova:

A i Ba	25.-4
Be do uključivo Bi	26.-4
Bl	27.-4
Br	28.-4
Ca	29.-4
Ci	1.-5
Ck	2.-5
Dl	3.-5
Dr	4.-5
Fa	5.-5
Fr	6.-5
Gh	8.-5
H, I i J	8.-5
Ka do uključivo Ko	9.-5
Kr	10.-5
Le	11.-5
Ma	12.-5
Ml	13.-5
Mr	15.-5
N, O i Pa	16.-5

Pe do uključivo Po	17.-5
Pr	18.-5
Ra	19.-5
Ro	20.-5
Sa	22.-5
Sk	23.-5
Sr	24.-5
Su	25.-5
T	26.-5
U i od V do Vr	27.-5
Vu, W, X, i Y	29.-5
Za do uključivo Zi	30.-5
Zl	31.-5

4) C. kr. zapovjedništvo vojničke postaje u Rovinju za grad Rovinj.

Novo legitimacije treba držati u dobrom stanju, uvijek sobom nositi i pokazati na zahtjev uredovnih organa ili vojničke ophodnje.

Ove legitimacije smiju se vlasnicima uzeti samo onda, kada zapuštaju Pulu na kolodvorima ili gradskim vratima, a i tu samo od organa, koji su pozvani, da vrše kontrolu.

Tko nadje legitimaciju, mora istu odmah izručiti najbližoj c. kr. vojničkoj redarstvenoj stražarskoj postaji. Bit će strogo kažnjene one osobe, kod kojih se bude našla u posjedu izgubljena legitimacija.

Nitko ne smije uzeti u službu niti na stanovanje one osobe, koje ne posjeduju valjane legitimacije za boravak u utvrđenom području.

Promjena u službovnim prilikama smije ustijediti samo u sporazumku obiju poslodavaca i samo tada ako prijašnji poslodavac ne zahtijeva nikakove zamjene iz vana. Ovu promjenu službe mora označiti na legitimaciji zapovjedništvo c. kr. vojničke redarstveno stražarske satnije.

Legitimacije osobe, koje umru, mora rodbina najkasnije dva dana iza pokopa izručiti najbližoj c. kr. vojničkoj redarstvenoj stražarskoj postaji.

Bijele vezanke se više ne nosi na laktu. Legitimacije za novo nadošle osobe, kaošto eventualne duplikate, izdavati će zapovjedništvo c. kr. vojničke redarstvene stražarske satnije u ulici Fausta br. 3, I. kat, vrata br. 2, svaki dan od 9—10 sati ujutro, od 25. travnja 1916. dalje.

Prekršaje ove naredbe kaznit će politička kotarska oblast na temelju ministarske naredbe od 30. septembra 1857. L. D. Z. br. 198., novčanom globom od 2 do 200 kruna ili zatvorom od 6 sati do 14 dana.

PULA, dne 12. aprila 1916.

C. kr. tvrdjavni komesar:

Schönfeldt, v. p.

Domaće vijesti.

IV. austrijski ratni zajam. Javlja nam se, da se prijavu na IV. ratni zajam primaju kod podružnice c. k. privilegiranog austrijskog kreditnog zavoda za trgovinu i obrt pod naslovom Puljska podružnica c. k. privilegiranog austrijskog kreditnog zavoda za trgovinu i obrt sada u Ljubljani ili ustmeno ili u poslovnim prostorijama u Puli, Clivo S. Stefano broj 3.

Iz Dalmacije.

Spomen dar vojnicima. Smotra javlja: U svrhu, da svim hrabrim sinovima Dalmacije, koji se slavno bore za cara i domovinu, bude poznat sjajni uspjeh poklonstvene dalmatinske deputacije, koja je 28. siečnja primljena od Nj. Velicanstva, gosp. namjестnik grof Attems odredio je, da gvo sabskog predsjednika dra Ivčevića Svijetloj Kruni i premilostivi odgovor Njegovu Velicanstva budu tiskani na 10.000 izdanka i da se podijele medju dalmatinske vojnike na fronti.

Namješteničveni konceptni vještbenik Bojanić imao je nalog, da ponesu u glavni stan i preda N. P. gosp. generalu pješadije Svetozaru Boroeviću svoje spomen-listove, da budu urazdijeljeni našim vojnicima. Ovom istom prigodom, zamoljen od obćne sinjske, gosp. Bojanić predao je N. P. gosp. generalu Boroeviću diplomu imenovanja počasnim građaninom Sinja.

Sjecajte se Crvenog križa!

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas, 17. travnja 1916.

RASPORED:

Najnovije bojne slike sa talijanskog ratišta.

Domobranski husar. Drama.

Konjak. Delektova šala.

Ravnateljstvo si pritrzaje pravo promijeniti raspored.

Početak prve predstave u 2:20; zadnje 7:30
ULAZNINA: I. prostor K 1; II. prostor 40 filira.

Razne vijesti.

Parnica radi propasti parobroda „Barona Gautscha“. Poznat je nesretan udes Lloydovog parobroda Baron Gautsch, kojim je zgodom i više ljudi nastradalo životom. Svoja unesrećeni podniela je profi Lloydu tužbu radi ošteće. Do sada prijavljene tražbine iznašaju oko četvrt milijuna kruna. Ovih dana imala bi biti prva razprava i to radi tužbe udove jednog profesora, koja traži godišnju odštetu za svog muža 3000 kruna i 900 K za prtljagu. U tužbi se veli, da je Lloyd odgovoran za propast parobroda, jer da je isti krivim kapetana Wintera nalezio na minu, koja je bila uvršćena. Kapetan se nije držio kurzu, koji mu je propisala bila pomorska oblast. Lloyd se opet ne osjeća krivim, kao ni kapetan. Još nije pravo ustanovljeno, da li je Baron Gautsch nastradao uslijed mine, ili je pravi uzrok katastrofe bila eksplozija kotla. Kapetan da je vozio strogo po propisu i učinio sa častništvom sve, da spase putnike.

Zadnje vijesti.

Talijanska megalomanija.

Zarich, 17. (D. u.) U govoru, što je zast. Foscarei držao u talijanskoj komori, kazao je o teritorijalnim aspiracijama Italije, da se te ne ograničuju na Trident i Trst, nego da teže i za Istrom sa Rijekom i Dalmacijom do Neretve s bližnjim otocima. U tome ne može Italija popustiti srpskim zahtjevima. Medjutim može Italija doprinijeti žrtava i dozvoliti Srbiji luku na Jadranskom moru. Da je Dalmacija talijanska ne bi bilo potrebe bojati se srpskog ili hrvatskog irendentizma dok bi bio talijanski irendentizam u hrvatskoj ili srpskoj Dalmaciji golem. To mora talijanska vlada, da obrazloži saveznicima.

Porez o ratnim dobitcima.

Beč, 17. (D. u.) U sutrašnjem će listu „Wiener Zeitung“ izaći naredba o porezu na ratne dobitke.

„Hrvatski List“ može se kupiti već u 6 i pol sati ujutro u našoj prodavaonici Via Sissano broj 3 (Uprava „Il Gazzettino di Pola“), gdje se prodaje takodjer Polaer „Tagblatt“.

Kupujte samo kod onih tvrtka koje oglašuju i preporučuju se u „HRVATSKOM LISTU“

Svoj k svome! Svoj k svome!

Skladište pokućstva

Filipa Barbalija

PULA

ulica Sissano broj 12.

Obavješćuju se cijenjene mušterije, da su prispjeli **gvozdeni sklapajni kreveti**, kao i **mali bijeli kreveti za djecu**. — Obavješćuje se također, da za dopunjak već bogatog skladišta, **prispjiva odnosno pokućstvo svake vrsti**.

Izvršuje sve tapetarske popravke brzo i točno.
Svoj k svome! Svoj k svome!

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI.

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na štednju, tko ima platiti „POSUJILNICI“ interes ili štogod na račun svog duga, tko bi htio u potrebi da digne koliko iz svog uloška kod „POSUJILNICE“,

=====**taj neka se obrati**=====

u „Narodni Dom“ (palača „ISTARSKE POSUJILNICE“) u II. kat na pisarnu Dra. L. SCALIER, odvjetnika i vojničkog branitelja, i to u svaki radni dan od 9—12 prije te od 3—7 sati poslije podne.

Posujilnica plaća na uloške 4 $\frac{1}{2}$ % kamata.

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročadi

pod najvišim pokroviteljstvom Njegovog ces. i kralj. APOSTOLSKOG VELIČANSTVA.

RATNO OSIGURANJE!**Oglas i razjašnjenje!**

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad čitave oboružane sile čuti ovijem potrebu, da upozori sve krugove i slojeve pučanstva na izvanrednu shodnost i na gospodarstveno značenje ratnog osiguranja, žurno preporučujući, da se takovo osiguranje sklopi.

Ratnim osiguranjem osigurava se život vojnika. skupa s ratnom pogibelju za jednu godinu. Ovo osiguranje života vrijedi dakle u potpunom opsegu i tada ako osiguratelj umre u ratu ili ako umre uslijed rana, zadobivenih u ratu, ili uslijed bolesti, koje su ga spobile u ratu. Pošto ne treba liječničke pregledbe, mogu svoja ili prijatelji kod kuće osigurati vojnika nalazećeg se u ratu.

Godinu dana poslije ratnog osiguranja može se — po želji — ratno osiguranje promijeniti u redovito osiguranje na život; kod toga uručna se isplaćena premija ratnog osiguranja s polovicom u redovite osiguravajuće premije, razdijeljene na cijelu dobu osiguranja života.

Izvanredna shodnost i veliki gospodarstveni značaj takvog ratnog osiguranja jesu očiti.

Bit će malo njih ostalo kod kuće, kojih osobne i gospodarstvene prilike neće se biti znatno promijenile ili ne će biti ugrožene, ako vojnika zaleće smrt na časnom bojnopolju ili ako umre na posljedicama rana ili bolesti.

Niti država niti djela dobrotvornosti ne mogu u tom slučaju pružiti dostatne pomoći, ako obitelj izgubi iznenađena hranitelja, roditelji svoj oslon.

Ovaj teški čas promjene u obiteljskom životu, nove uredbe za opskrbu žene, djece i roditelja mogu se ipak lakše podnijeti, ako je život pokojnika bio osiguran usporedno sa njegovim stalšim i gospodarstvenim prilikama. Vrijednost osiguravanja života pojavlja se pak osobito kod ratnog osiguranja, koje se može još u zadnji čas sklopiti. Svotom od više tisuća ili također samo sto kruna, može se lako kojekakvu gospodarstvenu ranu zacijeliti, uzdržati stare sposobnosti zarade ili ostvariti nove, osigurati odgoj djece, omogućiti malu rentu ili poravnati dugove, koji doduse nebi teretili muža u potpunju životnoj snazi, ali koji bi možda teško zadesili zaostale. Poznato je pak, kakvo značenje imade osiguravajuća policia za kredit.

Primjernim ratnim osiguranjem moći će se dakle, u koliko je moguće, osigurati budućnost zaostalih. Srce ratnika na bojištu olakšati će se, a njegovim dragima kod kuće, koji željno čekaju njegov povratak, oduzeti će se teška skr. b.

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad čuti dakle potrebu, posposjivati sklapanje takvih ratnih osiguranja te izjavljuje, da je — u sporazumu sa c. kr. priv. društvom za osiguranje života Austrijski Phönix u Beču, koje je jedino među osiguravajućim i u Austriji poslujućim društvima sklapa i ratna osiguranja za časnike i vojnike, nalazećih se već u ratu — spravna primati predloge za sklapanje takvih ratnih osiguranja. Za osigurane stranke postigle su se osobite pogodnosti, posebice snižene premije.

Osiguranje vrijedi za slučaj smrti u roku od jedne godine, izuzev samoubojstvo.

Osigurana svota isplatit će se potpunoma, ako je osigurani poginuo, ako podlegne posljedicama bolesti ili ozleda u ratu, ako ga nestane ili ako umre **naravnom smrću** u zarobljeništvu ili poslije svog povratka u tječku jednogodišnje osigurovane dobe. Ovo razširenje osiguranja obuhvaća dakle također sigurnost protiv kakve pogibelji unesenih kožnih bolesti i u prvim mjesecima iza svršenog rata.

Jednokratna premija za vojnike po zvanju i za one, koji su po zakonu obvezani na vojničku dužnost u tječku dvanaestogodišnje vojničke dužnosti u pričuvu, iznosi 7% osigurate svote, za pučke ustaše svake dobe i svake kategorije, dakle također i za sve one, koji su tijekom rata na podložni pregledbe otišli u vojničku službu, samo 4 $\frac{1}{2}$ % osigurate svote.

Supruga pučkog ustaše, koji se nalazi u vojsci, platit će ako n. pr. sklopi osiguranje za K 2000 jednokratnu premiju K 90.—.

Pomoćna zaklada za udove i sirote priznaje snviše pogodnost onim rodbinama, koji uživaju državnu pripomoć za prehranu, da mogu plaćati premije u obrocima; kao polog ove isplate u obrocima predali će se državna pripomoć za prehranu.

Konačno, ako se osiguranje promjeni u obično osiguranje života, može se lako polovicu premije za ratno osiguranje uručnati u redovite premije za osiguranje života i tada, ako osiguranja života ne sklopi osigurani vojnik, već kakva njegova svota.

Sirenjem ratnog osiguranja i dozvoljenim pogodnostima želimo, koliko je moguće, podupirati samopomoć u ratnoj opskrbi, koja se mora na svaki način posposjivati. Istodobno pak želimo, da bi se upotrijebila ova prilika za kasniju promjenu ovih ratnih osiguranja u redovita osiguranja života, e da se time uzgojno upliva na žiteljstvo i da se posposje gospodarsveno tako potrebno širenje osiguranja života.

C. kr. austrijska zaklada za udovice i siročad pozivlje dakle žurno sve, koji su zvani u ratnu službu, i svoje one vojnika, koji su već u ratu, da se posluže pruženom mogućnošću ovog shodnog osiguranja.

C. kr. austrijska zaklada za udovice i siročad moli dalje sve poslodavce, da se kod ove toj kori-ene uredbe sjete i skrbu za obitelj svojih namještenika ili radnika, koji su u ratu.

Svako razjasnjenje daje se rado besplatno. Priloženi su opći uvjeti, po kojima se sklapaju osiguranja.

Neka nitko ne kasni podložiti osiguranje što prije moguće. Obrazac zato šalje se zajedno s uvjetima za osiguranje kre- tom poste na točan naslov, ako ga se ne dobije kod općinskog ureda došlienoga mjesta.

Sklopljeno osiguranje vrijedi, kad je premija plaćena, od dana kad je bilo predloženo. Ako bi slučaj bio, da se vojnik medijto razboli ili da bude ranjen, ipak je osiguran.

Do sada 165.000 osiguranih; 165.000.000 osigurate svote; cck 3 i pol milijuna isplaćenih udovicama i siročadi.

Prijave primaju svi c. kr. porezni i c. kr. poštanski uredi.

Predsjednik:

MAKSO grof WICKENBURG
minister iz. sl.